
[2016-1-RE](#)

CAUSA 2016-1-RE

(Llansol c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 3-2016. Recurs d'empara

Sentència del 9 de maig del 2016

BOPA núm. 32, del 25 de maig del 2016

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 7 de gener del 2016, per la representació processal dels Srs. Victor Guy i Jérôme Llansol, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la inactivitat de la Secció d'Instrucció 1 de la Batllia, contra l'aute del 12 de juny del 2014, dictat per aquesta mateixa Secció, i contra l'aute del 9 de setembre del 2015, dictat pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració del dret a un procés de durada raonable i altres drets continguts dins el dret a la jurisdicció, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada contra la inactivitat continuada de la Batllia respecte de les sentències constitucionals, recaigudes en les causes 2012-10-RE i 2013-22-RE i contra les resolucions abans esmentades, que anul·li de ple dret la causa penal núm. 8000094/15 i en decreti el seu arxiu;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 2 de febrer del 2016;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 15 de març del 2016, que va admetre a tràmit, sense efectes suspensius, el recurs d'empara 2016-1-RE;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat, el 8 d'abril del 2016, per la representació processal dels recurrents;

Vistes les conclusions formulades, dintre de termini, per la part recurrent i pel Ministeri Fiscal;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Juan Antonio Ortega Díaz-Ambrona;

Antecedents

Primer

El 23 de febrer del 2006, en el marc d'unes diligències prèvies incoades contra els Srs. Victor Guy Llansol i Jérôme Llansol per un presumpte delict major de blanqueig de diners, la Secció d'Instrucció de la Batllia va acordar el control dels comptes bancaris i del patrimoni immobiliari de les persones físiques i jurídiques que podrien trobar-se implicades en els fets investigats.

Com a resultat d'aquesta investigació, el 10 de maig del 2006, la Batllia va dictar un aute en què acordava, entre d'altres, l'embargament i el bloqueig de diversos comptes bancaris titularitat del Sr. Victor Guy Llansol.

El 21 d'abril del 2011, la representació processal del Sr. Victor Guy Llansol va demanar al batlle instructor l'arxiu de les actuacions com a "*diligències indeterminades*" i l'aixecament de totes les mesures adoptades contra el demandant.

Segon

Després d'esgotar la via jurisdiccional prèvia sense èxit, el 16 d'abril del 2012, la representació processal del Sr. Victor Guy Llansol va presentar un recurs d'empara contra les resolucions denegatòries de la jurisdicció penal, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció en els seus vessants dels drets a obtenir una decisió fonamentada en Dret, a la presumpció d'innocència i a un judici de durada raonable, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

El 7 de setembre del 2012, el Tribunal Constitucional va dictar una sentència (causa 2012-10-RE) en què acordava atorgar parcialment l'empara al Sr. Victor Guy Llansol, declarava que s'havia vulnerat el dret del recurrent a un judici de durada raonable, reconegut a l'article 10.2 de la Constitució i comminava la Secció d'Instrucció de la Batllia que adoptés, en un termini de 6 mesos, les mesures que estiguessin en l'àmbit de les seves competències per fer cessar la vulneració d'aquest dret fonamental. Tanmateix, el Tribunal Constitucional va desestimar la resta de pretensions en relació amb les demés vulneracions de drets fonamentals al·legades.

Tercer

El 12 d'abril del 2013, la Secció d'Instrucció de la Batllia va dictar un aute mitjançant el qual decidia denegar les peticions de la representació lletrada dels Srs. Llansol, entre d'altres, sobre l'arxiu d'aquest sumari, l'aixecament i desbloqueig del compte titularitat del Sr. Victor Guy Llansol, i la no imputació del Sr. Jérôme Llansol en el marc d'aquesta causa.

Així mateix, requeria a aquesta representació processal per concertar amb la Batllia la compareixença dels seus defensats per tal que efectuassin la seva declaració als efectes pertinents.

Quart

Una vegada més, després d'esgotar la via jurisdiccional prèvia, el 18 de juny del 2013, la representació processal dels Srs. Victor Guy Llansol i Jérôme Llansol va interposar un recurs d'empara contra les resolucions denegatòries, dictades per la Secció d'Instrucció de la Batllia, per una presumpta vulneració de l'article 10 de la Constitució i altres principis reconeguts en el mateix text.

Cinquè

El 2 de desembre del 2013, el Tribunal Constitucional va dictar una segona sentència (causa 2013-22-RE) en què acordava atorgar parcialment l'empara sol·licitada pel Sr. Victor Guy Llansol, declarava la vulneració del dret a un judici de durada raonable, reconegut a l'article 10.2 de la Constitució, pel que feia a l'embargament i al bloqueig del compte numerat esmentat, del qual era titular el Sr. Victor Guy Llansol i comminava novament la Secció d'Instrucció de la Batllia que aixequés les mesures d'embargament i de bloqueig del compte bancari de referència. Tanmateix, desestimava la resta de pretensions del Sr. Guy Victor Llansol.

Pel que feia al Sr. Jérôme Llansol, desestimava les seves pretensions i d'acord amb l'article 92.4 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, el condemnava al pagament de les costes processals en seu constitucional.

Sisè

El 9 de desembre del 2013, la Batllia dictava un aute mitjançant el qual acordava aixecar l'embargament preventiu travat per aute del 10 de maig del 2006 sobre el compte titularitat del Sr. Victor Guy Llansol.

Setè

El 23 de maig del 2014, la representació processal dels Srs. Victor Guy Llansol i Jérôme Llansol va formular un incident de nul·litat d'actuacions contra la no resolució de diverses sol·licituds cursades i contra el manteniment de la qualitat d'imputats dels seus defensats, per la vulneració dels seus drets a la jurisdicció i a un procés de durada raonable, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

Vuitè

El 12 de juny del 2014, la Secció d'Instrucció 1 de la Batllia va dictar un aute mitjançant el qual desestimava aquest incident de nul·litat d'actuacions, perquè de les actuacions no es desprenia cap vulneració dels drets recollits a l'article 10 de la Constitució que donés lloc a la declaració de nul·litat de ple dret d'aquest sumari.

Així mateix, denegava les peticions d'arxiu del sumari efectuades el 16 d'agost del 2013 i el 22 de gener del 2014 per aquesta defensa. I requeria novament a la lletrada d'aquesta part per tal que en un termini no superior a 30 dies naturals, ja sigui personalment, ja sigui per mediació seva, els seus

representats manifestessin la seva voluntat de personar-se davant el batlle, per tal que se'ls pogués prendre declaració amb les degudes garanties, o es ratifiquessin íntegrament en les seves declaracions prestades en qualitat de testimonis en les diverses comunicacions i cartes adreçades a aquesta Batllia, renunciant expressament a ampliar les seves al·legacions per mitjà de nova declaració.

Novè

La representació processal dels Srs. Victor Guy Llansol i Jérôme Llansol va interposar un recurs d'apel·lació contra aquest aute i, el 9 de setembre del 2015, el Tribunal de Corts malgrat destacar, entre d'altres, que contra la resolució que dona resposta a un incident de nul·litat d'actuacions no s'hi pot interposar recurs, va decidir no donar lloc a la nul·litat i a l'arxiu de les actuacions i confirmar l'aute de la Batllia "*ordenant però el desglos de les actuacions i el sobreseïment provisional respecte Victor Guy Llansol i Jerome Llansol fins que compareguin o siguin haguts sense perjudici d'ulterior resolució.*"

Desè

El 7 de gener del 2016, la representació processal dels Srs. Victor Guy i Jérôme Llansol, va interposar un recurs d'empara contra la inactivitat de la Secció d'Instrucció 1 de la Batllia, contra l'aute del 12 de juny del 2014, dictat per aquesta mateixa Secció, i contra l'aute del 9 de setembre del 2015, dictat pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració del dret a un procés de durada raonable i altres drets continguts dins el dret a la jurisdicció, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

Aquesta part divideix les seves al·legacions en dues categories. Primer desenvolupa les al·legacions de caràcter processal i després les de caràcter material.

Pel que fa a les primeres, en primer lloc, manifesta que la inculpació dels recurrents no té fonament legal vàlid i que per consegüent es vulnera el dret a obtenir una decisió fonamenta en Dret, ja que en el moment de la imputació el Codi de procediment penal només permetia els embargaments per assegurar la responsabilitat civil i no un comís eventual i el Codi penal tampoc preveia l'estafa com un dels delictes dels quals podien provenir els diners que es pretenien blanquejar.

En segon lloc, aquesta part manifesta que no s'han adoptat les mesures indicades pel Tribunal Constitucional en la seva sentència del 2 de desembre del 2013, recaiguda en la causa 2013-22-RE. Els recurrents continuen inculpats en aquesta causa penal des del 26 de febrer del 2006, malgrat totes les actuacions formulades per aquesta part, és a dir, 9 anys i quasi 9 mesos.

En tercer lloc, exposa que els recurrents són persones de nacionalitat francesa i resideixen a França i que, per tant, no tenen cap obligació de viatjar i fer estada a Andorra per tal de declarar en aquest afer judicial, sobretot tenint en compte l'estat de salut del Sr. Victor Guy Llansol i el risc de ser empresonats, atès que en estar inculpats d'un delicte major, el batlle podria dictar una ordre de presó preventiva. El requeriment de comparèixer efectuat novament per la Batllia és contradictori amb la comissió rogatòria internacional tramesa per Andorra a França en què es demana la compareixença davant l'òrgan judicial francès per prestar declaració. Aquesta comissió encara està en curs a França; va ser acordada el 20 de novembre del 2012, però una execució errònia va desembocar en una declaració de nul·litat i les autoritats franceses, després de quasi dos anys, no han reparat aquell

vici de nul·litat.

En quart lloc, la part recurrent manifesta que la jurisdicció ordinària no ha resolt diverses sol·licituds presentades en què demanava l'arxiu de les actuacions, per aquest motiu va interposar un tercer incident de nul·litat d'actuacions, ja que tant la no resolució de sol·licituds instades pels justiciables, com l'omissió de recerca probatòria que es demanen, constitueixen un greu manament al principi de tutela judicial efectiva i reafirmen un nou incompliment del dret a un procés de durada raonable.

Per acabar aquest apartat, s'oposa al contingut de l'aute de la Batllia que resol l'incident de nul·litat d'actuacions i contràriament a allò que considera la Batllia manifesta que en relació amb les proves, la Secció d'Instrucció ha d'assumir el seu rol de filtre respecte del tribunal jutjador i reunir els elements suficients per anar a judici, per tal d'evitar la saturació de la tasca dels tribunals jutjadors i podent, en qualsevol moment, constatar una vulneració del dret a la jurisdicció.

Pel que fa al segon apartat d'al·legacions, és a dir, a les al·legacions de caràcter material, la part recurrent considera que les resolucions objecte de recurs es fonamenten en fets inexistents, que no poden constituir ni tan sols indicis de criminalitat. Segons el parer d'aquesta part, la Secció d'Instrucció no ha aportat cap element que contradigui els arguments d'aquesta defensa, sinó que s'ha limitat a reproduir literalment els mateixos fonaments de dret presentats fins ara. A continuació, detalla de manera concreta els arguments exposats per aquesta part al llarg de la seva defensa contra les assercions de les jurisdiccions penals, d'acord amb les quals, entre d'altres, si bé el Sr. Victor Guy Llansol no va ser condemnat a França per assumptes relacionats amb el narcotràfic, si que ho han estat els seus fills, les investigacions efectuades a França acrediten reunions amb altres persones posteriorment condemnades per narcotràfic, el nivell de vida elevat dels fills; la identificació de societat a Espanya amb activitats inexistents o extremadament reduïda i un patrimoni important en vehicles nous d'alta gamma utilitzats pels membres de la família, etc.

Aquesta part conclou que s'ha de constatar una durada no raonable del procés respecte del manteniment del caràcter d'inculpat dels recurrents. Fa més de 9 anys que la causa s'està instruint. I afegeix, que la prossecució d'aquest procediment sobre la base d'uns fets que no fonamenten el més mínim el delictes de blanqueig de capital també vulnera el principi de la presumpció d'innocència i el dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret.

Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada contra la inactivitat continuada de la Batllia respecte de les sentències constitucionals, recaigudes en les causes 2012-10-RE i 2013-22-RE i contra les resolucions abans esmentades, que anul·li de ple dret la causa penal núm. 8000094/15 i en decreti el seu arxiu.

Onzè

El 2 de febrer del 2016, el Ministeri Fiscal va presentar un informe en què demana la inadmissió a tràmit d'aquest recurs d'empara per la manca manifesta de contingut constitucional de les seves pretensions, d'acord amb allò que disposa l'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional.

En primer lloc, el Ministeri Fiscal destaca que l'aute del 9 de setembre del 2015, dictat pel Tribunal de Corts, va ser notificat a la part recurrent l'endemà mateix i contra aquest aute no es va formular cap incident de nul·litat d'actuacions per tal d'esmenar les vulneracions que ara al·lega, per tant, aquest recurs d'empara, presentat al Tribunal Constitucional el 7 de gener del 2016, és extemporani.

Amb caràcter subsidiari, el Ministeri Fiscal fa notar que els recurrents no han comparegut a la Batllia per prestar declaració, al·legant que volen declarar per comissió rogatòria internacional, obstaculitzant nogensmenys la seva presa de declaració. Afegeix que el Sr. Victor Guy Llansol ha tramès a la Batllia una multitud de cartes, però no ha manifestat si es negava a declarar o si donava la seva conformitat per tal que les seves manifestacions escrites fossin considerades com una declaració i poder continuar amb la instrucció (veg. aute del 12 de juny del 2014, dictat per la Batllia).

La queixa del retard al·legada per la part recurrent no és, per tant, viable tant per motius processals, ja que només el tribunal jutgador pot sobreseure la causa provisionalment o definitivament, com per motius de fons, perquè no s'han desvirtuat els indicis racionals de criminalitat que van motivar la incoació de diligències prèvies i l'elevació d'aquests autes a sumari. Afegeix que les diligències practicades fins a la data reforcen els indicis existents i desgrana les diligències d'instrucció realitzades des de la sentència del 7 de setembre del 2012, dictada pel Tribunal Constitucional (per exemple, la declaració de l'altra imputada en la causa, diligències internes de posada en contacte amb la lletrada dels recurrents per les seves declaracions, oficis diversos al Servei de Policia, traduccions de diversa documentació, tramitació i actes diversos sobre la comissió rogatòria internacional en relació amb la declaració del Sr. Victor Guy Llansol, autes denegant l'arxiu de la causa, diligències de contacte amb el jutjat de *Montpellier*, etc.). El Ministeri Fiscal conclou que la jurisdicció ordinària ha estat proactiva però que ha hagut de fer front a dificultats processals importants.

Per acabar, destaca igualment que l'aute del Tribunal de Corts esmentat decideix que com que no s'ha pogut rebre la declaració dels recurrents, que es desglossi el seu cas del sumari que s'està instruint i que pel que a ells respecta es sobreseguin les actuacions fins que siguin haguts i puguin declarar o puguin negar-s'hi. Aquest pronunciament no vulnera en cap cas el dret a la jurisdicció dels recurrents en empara.

Dotzè

El 15 de març del 2016, el Tribunal Constitucional va admetre a tràmit la causa, sense efectes suspensius, seguidament, va trametre la causa a la part recurrent per tal que presentés les al·legacions que estimés pertinents.

Tretzè

El 8 d'abril del 2016, la representació processal dels recurrents va presentar un escrit d'al·legacions mitjançant el qual s'oposa al contingut de l'informe del Ministeri Fiscal i dóna precisions en relació amb el presumpte no esgotament de la via ordinària prèvia a la presentació del recurs (punt que ja va ser desenvolupat en el recurs d'empara), així com sobre l'afirmació que el Sr. Victor Guy Llansol no hagi volgut declarar. Detalla en aquest sentit les diverses vegades en què aquesta persona va declarar, en el marc de les comissions rogatòries al seu encontre, ja sigui davant el Servei de Policia, ja sigui davant la magistrada executora de la comissió.

Seguidament reitera les al·legacions i les pretensions adduïdes en el seu recurs d'empara, insistint de manera molt particular en la inexistència dels suposats indicis de criminalitat invocats pel Ministeri Fiscal.

Aquesta part adjunta un aute del 28 de febrer del 2016, en què la Batllia acorda el sobreseïment provisional de les diligències fins que els recurrents siguin localitzats al Principat i declarin en relació amb els fets d'autes i/o l'aparició de nous elements permeti o faci necessària la seva continuació.

Aquesta part s'oposa al sobreseïment provisional del cas i considera que els recurrents tenen tot el dret que la seva causa sigui enjudiciada en el fons amb totes les garanties que els atorga la Constitució.

Per acabar demana al Tribunal Constitucional que tingui aquest escrit per presentat i que prossegueixi la tramitació del recurs en el sentit sol·licitat per aquesta part en el seu recurs d'empara.

Catorzè

El 19 d'abril del 2016, el Ministeri Fiscal, i, el 27 d'abril del mateix any, la representació processal dels recurrents, van presentar els seus escrits de conclusions en què reproduïxen les al·legacions i els arguments continguts en els seus escrits anteriors.

Fonaments jurídics

Primer

Aquest recurs d'empara es dirigeix: primer, contra la inactivitat continuada de la Secció d'Instrucció de la Batllia en relació amb les dues sentències del Tribunal Constitucional, recaigudes en les causes 2012-10-RE (sentència del 7 de setembre del 2102) i 2013-22-RE (sentència del 2 de desembre del 2013) i, segon, contra l'aute de la Batllia del 12 de juny del 2014 i contra l'aute del Tribunal de Corts del 9 de setembre del 2015. Sol·licita, a més, la nul·litat de ple dret de la causa penal 8000094/15 per les vulneracions dels drets a una durada raonable del procés, a la presumpció d'innocència i a una decisió judicial fonamentada en Dret.

Segon

No totes les pretensions esmentades són admissibles en aquest recurs d'empara.

Sí és admissible i aquest Tribunal pot revisar, una vegada més, l'aplicació del dret constitucional a un procés de durada raonable en connexió amb "*la inactivitat*" al·legada de la Secció d'Instrucció 1 de la Batllia. Aquest assumpte pot i ha de ser revisat, també des de la perspectiva de l'execució de les dues sentències d'aquest Tribunal, dictades amb anterioritat.

No són admissibles la resta de pretensions formulades. La seva inadmissibilitat comporta, en aquests moments, la seva desestimació.

Tercer

En concret no s'ha d'entrar ara a considerar la possible nul·litat de l'aute del 12 de juny del 2014, dictat per la Secció d'Instrucció 1 de la Batllia, ni la de l'aute del Tribunal de Corts del 9 de setembre del 2015, que és aquell que va ordenar el desglossament relatiu a ambdós recurrents.

S'ha de tenir en compte que el recurs d'empara es va presentar el 7 de gener del 2016. Atesa aquesta data la impugnació resulta de manera clara formalment inadmissible. Això és així si es considera, com addueix el Ministeri Fiscal, que no s'ha esgotat la via jurisdiccional prèvia –perquè no es va presentar l'incident de nul·litat d'actuacions específic contra aquesta decisió, que permetria, com és preceptiu, que la jurisdicció ordinària competent aportés els seus arguments. Però fins i tot si es mantingués –cosa que no sembla el cas- que aquest tràmit era ja innecessari, resultaria que l'empara havia estat presentada fora del termini dels quinze dies hàbils "*des de la data de notificació de la sentència que s'impugna*", és a dir, l'aute impugnat del Tribunal de Corts (article 88.1 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional). Per tant, no s'ha d'examinar el fons de les pretensions dels recurrents. No és possible entrar a jutjar en aquest tràmit allò que està fonamentat o no fonamentat en relació amb les inculpacions, si les inculpacions tenen, o no tenen, fonament vàlid, ni tampoc si es va respectar la presumpció d'innocència, ja que aquest Tribunal no és una tercera instància jurisdiccional. No es pot fer res d'això ara en aquest recurs d'empara, com tampoc es va fer en les dues sentències anteriors dictades en aquest cas pel Tribunal Constitucional. No es tracta només de tenir present el formalisme de la manca d'esgotament de la via jurisdiccional prèvia o de la caducitat del termini de recurs, sinó també el caràcter improcedent de l'examen que se sol·licita en aquest tràmit davant el Tribunal Constitucional. Per consegüent, aquesta pretensió ha de ser desestimada.

Quart

Tampoc es pot considerar en aquest recurs la possible nul·litat de ple dret de la causa penal 8000094/15, per la vulneració del dret a la presumpció d'innocència i del dret a una decisió judicial fonamentada en Dret. Les mateixes raons formals i processals que s'acaben d'esmentar ho impedeixen, però també ho impedeix la doctrina consagrada per aquest Tribunal, pel que fa al fons, sobre la potestat reservada a la jurisdicció ordinària d'indagar els fets i d'apreciar o valorar les proves. El mateix succeeix amb l'al·legació de manca de fonamentació en Dret, com a vulneració de rellevància constitucional. S'ha de destacar que sobre tot això, com es veurà més endavant, aquest Tribunal ja s'hi havia pronunciat i aquell pronunciament constitueix avui una cosa jutjada. Per consegüent, aquestes pretensions s'han de desestimar.

Cinquè

L'única cosa que es pot examinar aquí en aquest tercer recurs d'empara torna a ser l'incompliment de la garantia constitucional d'un judici de durada raonable. Assumpte sobre el qual aquest Tribunal ja s'ha pronunciat i que, per tant, replanteja, en certa mesura, la qüestió de l'execució de les sentències constitucionals.

Aquest Tribunal Constitucional ha emparat ja en dues ocasions al Sr. Victor Guy Llansol en el seu dret constitucional "*a un judici de durada raonable*" (article 10.2 de la Constitució): la primera, mitjançant la sentència del 7 de setembre del 2012, recaiguda en la causa 2012-10-RE, i la segona, mitjançant la sentència del 2 de desembre del 2013, recaiguda en la causa 2013-22-RE. S'ha de destacar que en cap d'aquestes dues sentències es va estimar cap altre pretensió que no fos aquella que feia referència a la durada excessiva o no justificada de les actuacions seguides contra el

recurrent, Sr. Victor Guy Llansol. Les altres pretensions referides al fons de l'assumpte o aquelles que afectaven al Sr. Jérôme Llansol van ser desestimades.

Es va emparar al Sr. Victor Guy Llansol en el seu dret constitucional, primer de manera genèrica, amb una comminació general a la Batllia actuant per tal que procedís a agilitzar les actuacions en un termini de sis mesos (veg. la sentència del 2012) i, finalment, en la sentència del 2013 es va acordar "*Comminar la Secció d'Instrucció de la Batllia que aixequi les mesures d'embargament i de bloqueig del compte bancari de referència*" del Sr. Victor Guy Llansol.

Sisè

L'article 95.1 *in fine* de la Constitució estableix que les sentències del Tribunal Constitucional vinculen els poders públics i els particulars. Quan una sentència del Tribunal Constitucional decideix un assumpte de projecció, o amb transcendència judicial, correspon als tribunals de la jurisdicció ordinària concernits dur els seus purs i deguts efectes a execució. Aquest deure recau igualment sobre els particulars, especialment aquells que van ser part en el procés constitucional, en aquest cas, un recurs d'empara.

La qüestió que es planteja aquí, d'immediat, és si els tribunals ordinaris van acomplir purament i exactament allò que va ser ordenat en les sentències esmentades sobre els recurrents. Per aquest motiu, cal delimitar allò que es va decidir i allò que no es va decidir mitjançant les nostres sentències.

Setè

La primera d'aquestes sentències és del 7 de setembre del 2012 (causa 2012-10-RE). En seu fonament jurídic segon desestima l'al·legació de manca de fonamentació en Dret de la decisió judicial declarant: "*en el cas enjudiciat, és evident que els tribunals de justícia han donat resposta a les pretensions formulades pel recurrent, que aquest coneix els motius que les fonamenten i que es tracta de respostes que no incorren en errors materials patents ni són lògicament ni jurídicament irraonables. No es pot imputar cap d'aquestes taxes a unes resolucions judicials que obren diligències prèvies i declaren l'embargament i el bloqueig dels comptes corrents dels quals és titular o apoderat el recurrent, conjuntament amb un dels seus fills, basant-se motivadament en la necessitat d'investigar un presumpte delictes de blanqueig de diners provinents del narcotràfic i en el fet que el recurrent mantenia relacions no solament afectives sinó també financeres amb els seus dos fills, detinguts i processats a França per narcotràfic, un dels quals tenia poders de disposició del compte de titularitat del recurrent i compartia apoderament amb ell en un altre compte seu. Els comptes embargats rebien i feien transferències entre ells i amb altres comptes situats a l'estranger (especialment a França i a Espanya).*

Es podrà dissentir de les premisses, de les inferències i, en definitiva, dels raonaments efectuats en les resolucions impugnades, però no de la seva existència i del seu caràcter motivat i raonable."

En aquesta sentència tampoc es va acceptar la vulneració del principi de presumpció d'innocència, en els termes següents: "*En relació amb la pretesa vulneració del dret a la presumpció d'innocència, cal advertir d'entrada que, com hem reiterat en altres resolucions (veg. p. ex. les causes 2011-4-RE, 2010-6-RE i 2009-1-RE), aquest és un dret que protegeix als processats o acusats d'un delictes o d'una falta tot assegurant que fins que no es declari la seva culpabilitat en un procés públic celebrat amb totes les garanties, cal considerar-los innocents. Aquest principi es tradueix a la pràctica,*

essencialment, en el fet que la càrrega de la prova per condemnar correspon a l'acusador, mai a l'acusat. Això no significa, però, com és obvi, que els òrgans judicials instructors –i el Ministeri Fiscal- quan existeixin indicis suficients de delictes, no puguin desplegar l'activitat que els hi ha estat legalment atribuïda de cercar proves sobre els fets i les responsabilitats corresponents i de prendre les mesures cautelars necessàries per tal de permetre i no perjudicar la investigació.

I això és cabalment allò que succeeix en aquest cas. Davant d'uns indicis que no es poden titllar d'irraonables, la Secció d'Instrucció de la Batllia obre unes diligències prèvies, adopta unes mesures cautelars i autoritza unes comissions rogatòries d'acord amb una interpretació i una aplicació de les regles processals que de cap manera es poden titllar d'irraonables.

El recurrent al·lega que en aquest cas no hi ha indicis sinó meres sospites i que les resolucions impugnades inverteixen la càrrega de la prova quan afirmen que no s'ha demostrat l'origen lícit dels fons dipositats en els comptes embargats.

Respecte de la primera al·legació, ja hem dit en el fonament precedent que no és irraonable, des de la perspectiva lògica i jurídica, considerar com fan els tribunals de justícia que en aquest cas existeixen indicis suficients per adoptar les mesures emprades i, pel que fa a la inversió de la càrrega de la prova, atesos els indicis esmentats, no es pot considerar tal l'afirmació de que a l'hora de valorar la manca d'acreditació de l'origen dels diners existents en els comptes permet adoptar i mantenir les mesures cautelars per tal de garantir el resultat de les investigacions. Les vulneracions de la presumpció d'innocència no es pot menystenir el fet fonamental que aquesta presumpció té una intensitat menor en la fase d'instrucció en el marc d'unes diligències prèvies que en la fase de judici ja que la fase d'instrucció té una connexió molt més llunyana amb les proves de condemna.

Cal, doncs, desestimar aquesta al·legació del recurrent."

Pel que fa a la segona sentència, la del 2 de desembre del 2013 (causa 2013-22-RE), els raonaments segueixen una pauta similar i s'empara el recurrent però tan sols en allò que es refereix a la durada raonable, que s'examina a continuació.

Vuitè

En efecte la sentència del 2012 ja va reconèixer la vulneració del dret a una durada raonable en els termes següents: "*En aquestes circumstàncies, els més de 6 anys de durada de les mesures cautelars d'embargament i bloqueig dels comptes bancaris i de les diligències prèvies pot considerar-se com una vulneració del dret del recurrent a un judici de durada raonable. I, per restablir-lo en la integritat del seu dret, cal declarar que en el termini màxim de 6 mesos la Secció d'Instrucció de la Batllia ha de prendre les decisions que estan en l'àmbit de les seves competències per fer cessar la vulneració del dret.*"

Atès que la comminació genèrica d'aquesta sentència no va tenir els efectes esperats, es va insistir de manera més precisa en la sentència del 2013. La decisió d'aquesta darrera va comminar la Batllia a aixecar les mesures d'embargament i de bloqueig del compte corresponent.

Com a conseqüència de tot això, en aquestes actuacions resulta, 1r que el 9 de desembre del 2013, la Batllia dictava un aute mitjançant el qual acordava aixecar l'embargament preventiu travat per aute del 10 de maig del 2006 sobre el compte titularitat del Sr. Victor Guy Llansol; i, 2n que el Tribunal de Corts va ordenar el desglossament de les actuacions relatives als Srs. Llansol i el seu sobreseïment

"fins que compareguin o siguin haguts sense perjudici d'ulterior resolució."

Per la seva banda l'aute de la Secció d'Instrucció 1 de la Batllia del 28 de febrer del 2016 va acordar el sobreseïment provisional de les diligències prèvies 8000028/2016 fins que *"Guy Victor i Jérôme Llansol siguin localitzats al Principat i declarin en relació als fets d'autes i/o l'aparició de nous elements permeti o faci necessària la seva continuació."*

En resum, les mesures d'embargament estan aixecades i l'assumpte sobresegut. El caràcter provisional del sobreseïment no pot considerar-se injustificat o arbitrari. En definitiva, s'han adoptat dues mesures judicials en la línia de les decisions contingudes en les sentències esmentades d'aquest Tribunal Constitucional.

Novè

No obstant això, a la vista d'aquest recurs, la representació processal dels recurrents considera que les mesures adoptades resulten insuficients i que el retard no justificat es manté i hauria d'ocasionar la nul·litat de totes les actuacions per la suposada inactivitat continuada de la Secció d'Instrucció de la Batllia.

És cert que la instrucció d'un assumpte que s'estén en el temps tants anys (en aquests moments de l'ordre de 10) no aconsegueix el requisit constitucional de durada raonable en què s'ha de tenir en compte elements com la complexitat del cas, l'actitud de les parts i l'activitat dels organismes judicials (veg. p. ex. la sentència del 21 de desembre del 2009, recaiguda en la causa 2009-16-RE, i la sentència del 7 de setembre del 2010, recaiguda en la causa 2009-24 i 29-RE). Però tampoc s'ha de responsabilitzar amb exclusivitat, ni molt menys, la Batllia d'aquest retard, els efectes del qual en perjudici del Sr. Victor Guy Llansol han quedat dràsticament pal·liats amb l'aixecament de l'embargament i el sobreseïment provisional de les actuacions.

El Sr. Victor Guy Llansol, que ha buscat i ha obtingut l'empara davant aquest Tribunal en dues ocasions, hauria de facilitar la seva declaració sobre els fets ocorreguts, de manera personal o per representant, mitjançant compareixença o comissió rogatòria, sempre en els termes acceptats per la Batllia per tal que la veritat dels fets pugui esclarir-se. A manca de declaració, ja sigui per raons d'edat o de malaltia, ja sigui pel temor de ser detingut o per la utilització dels recursos jurisdiccionals a França, no se li pot atorgar l'empara per una durada excessiva de les actuacions jurisdiccionals, ja que el seu escurçament depèn de la seva pròpia conducta col·laboradora. Sobre els recurrents pesa la càrrega d'evitar la prolongació, encara que estiguin en suspens, de les diligències que els afecten.

Si s'entengués –com va ser el cas- que l'activitat de la Secció d'Instrucció de la Batllia no ha estat tot l'intensa que calia esperar, el retard és també en certa mesura concomitant a la pròpia actitud dels recurrents, per tal com dificulten l'aclariment total d'uns fets que haurien de ventilar-se de manera prèvia en la mateixa jurisdicció penal competent, abans que puguin ser examinats de nou, des de la perspectiva constitucional, per aquest Tribunal.

Tret d'allò que acabem de dir, i que queda pendent, es desestima aquest recurs d'empara, sense que, per raó d'aquesta excepció, sigui procedent fer una condemna expressa en costes.

DECISIÓ:

En atenció a tot allò que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

HA DECIDIT:

Primer

Desestimar el recurs d'empara presentat per la representació processal dels Srs. Victor Guy i Jérôme Llansol contra la inactivitat de la Secció d'Instrucció 1 de la Batllia, contra l'aute del 12 de juny del 2014, dictat per aquesta mateixa Secció, i contra l'aute del 9 de setembre del 2015, dictat pel Tribunal de Corts.

Segon

No declarar cap condemna en costes dels recurrents.

Tercer

Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal dels Srs. Victor Guy i Jérôme Llansol, al president de la Batllia, al president del Tribunal de Corts i al Ministeri Fiscal ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 9 de maig del 2016.

Laurence Burgorgue-Larsen
Presidenta

Isidre Molas Batllori
Vicepresident

Juan A. Ortega Díaz-Ambrona
Magistrat